

Levitering og andre fænomener

Anne Lass' billeder er betagende. I al sin enkelhed er de anderledes overvældende, livfyldte og groteske.

Man ser hendes professor Jörg Sasses spor i flere af Anne Lass' fotografier. Men man ser også William Egglestons på én gang kantede og raffinerede billedbeskæringer. I et af billederne [Chicago, 2005] står de sorte heste et sted i storbyen, to med mulerne tæt ved hinanden, mens en tredje er på vej ud af billedfeltet. Sammenstillingen af heste i dette åbne urbane landskab forekommer surrealistisk. Det er mesterligt set og peger på en yderst selvstændig måde at se verden på.

I et andet centralt billede [Las Vegas, 2004] står en kvinde i bikini på kanten af en swimmingpool oppe på toppen af et højhus og skuer ud over landskabet. Et landskab, som er gennemskåret af sorte piller, der stikker op fra murværket. Vi danner os fornemmelsen af swimmingpoolen, selvom man ikke ser den (kun de solbadende mennesker i liggestole) og det ørkesløse landskab af nybyggeri omkring Las Vegas. Det eneste, der medierer disse to forskelligartede tilstande, er kvinden, hvis ben selvfølgelig er plantet i hotellets gangareal, mens hendes skuldre og hoved omkredses af det omkringliggende bylandskab. Ligesom hestene er det ikke kun den umiddelbare surreale opstilling, der vækker interessen for Anne Lass' billeder. Det er snarere kompositionernes mediering, der skaber en foruroligende blanding af uro og ro. Kvindens tilstedeværelse i billedet er nødvendigheden for kompositionen. Det er hendes krop, der giver fotografiet.

I et tredje billede [Chicago, 2005] er hele tyngdeloven sat ud af kraft. Ikke kun fordi den store hvide isbjørn ligesom svæver gennem vandet i det store widescreen rudeparti i en zoologisk have. Men mere fordi dette store blå billedfelt føles svævende. Det er leviteringens kraft. Man må, som beskuer, hengive sig til dyrets og rudens og farvens løften-sig-fra-omgivelserne. Elementerne løfter sig endog ud af det fotografiske papir. Og på en måde, som aftvinger respekt, fordi billederne er komponeret af en ung kvinde, som var midt i tyverne, da hun startede med at udvikle det

projekt, som hun betegner "Wandeln". Et navn som for Anne Lass giver mere mening i betydningen transformation end egentlig vandring eller slendring. Hun transformerer sine motiver ind i en ny forunderlig verden, hvor der opstår kulturelle eller blot billedmæssige sammenstød.

Anne Lass' storladne billede af udrangerede togvogne med hele byens cityscape i baggrunden [Chicago, 2005] bærer både en simplicitet og monumentalitet i sig. Forgrundens tog med de tydelige rød/hvide markeringer står i betydelig kontrast til byens grålige masse bagved. Der er her en parallelitet til billedet af lastbiler op mod en bagvedliggende bygning [Chicago, 2008]. Men her er forgrunden grå, mens hovedbygningen er gul. En af Anne Lass' bedrifter er denne konstante tilstedeværelse af for-, mellem- og baggrund. Man kan (jo) ikke tale om en fotografiets syntaks, for man kan ikke bevæge sig ind i et billede på samme måde som i en sætning, eller en fortælling. Men i disse billeder begiver øjet sig ud på en rejse. Blikket bevæger sig fra helt nære ting til dét længst bagved.

En af de temaer, som Anne Lass til stadighed kredser om, er distribueringen af huse i hverdagen. Gadebilleder der fremstår nærmest uvirkelige i hendes skarpe kompositioner [Kingscliff, 2005]. Huse med barokke formationer med eller uden mennesker. Disse mennesker som i øvrigt tager mere og mere over. En mand er i færd med at beskære et træ i haven [Milano, 2009] og er i sig selv ikke noget usædvanligt eller surrealt. Men i Anne Lass' univers bliver alt befrugtet af en "anderledeshed", af hendes sensitive vid. Aflejringer af brokker af tankegods, der alligevel udfolder sig klar, distinkt i dette særegne digterværk. Sådan er Anne Lass' billeder. Lysende klare og tillokkende i al sin umiddelbare lethed. For hendes fotografier er appetitlige. Motiv- og farvevalget synes nemme. Men underneden er der en anden stemme, som vækkes, en uro, der står i skærende kontrast til lyset. Det er ikke en mørk stemme, men blot som en drøm, der ikke falder helt på plads, inden man vågner fra dybet. Den enlige bølge, som slår op over kajen [Chicago, 2005], den sovende person i en park [Melbourne, 2005] og måske især i den tågede røde jordvej gennem en skov

[Victoria, 2005]. Her er dramaet fuldbyrdet til trods for det ellers så stillestående tableau. Men som i en film uden noget før og efter på samme måde som Cindy Shermans „Untitled Film Stills”. Her er handlingen brudt, og der er opstået en stilstand, som teoretisk set kan brydes hvert øjeblik, det skal være, men i praksis er fastlåst i al evighed.

Som barn havde jeg engang dét mareridt, at jeg skulle springe over en lille forhindring, men i stedet for at lande på den anden side, fortsatte jeg med at svæve. Højere og højere op i vejret i en uønsket tilstand. Sådan drømmeagtige er Anne Lass' fotografier. Og ligesom jeg aldrig glemte drømmen, forbliver hendes billeder i min bevidsthed.

Lars Schwander

© Lars Schwander

Lars Schwander, født 1957, er direktør for Fotografisk Center i København. Han arbejdede i flere år for Louisiana Museum for Moderne Kunst.

Teksten er fra Kataloget „Wandeln“ Photographia Borealis, 2009